

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2022-512

8.6.2022

Fremtind Livsforsikring AS

Livsforsikring/uføredekninger/pensjon

Uføredekning – reservasjon ved tegning – øresykdommer og/eller nedsatt hørsel – fal. § 13-5.

Forsikrede tegnet uføreforsikring, og selskapet tok reservasjon mot øresykdommer og/eller nedsatt hørsel. Forsikrede ble sykmeldt 50 %, og det fremgikk av legeerklæring til Nav at tinnitus var en av årsakene til hans arbeidsuførhet. Selskapets rådgivende lege vurderte saken, og uttalte at forsikredes uførhet falt inn under reservasjonen. Nemnda bemerket at saken måtte vurderes i lys av den tidsnære dokumentasjonen som viste at forsikredes uførhet skyldtes det samlede trykket fra en rekke plager, herunder hans tinnitus. Dette innebar at deler av forsikredes 50 % arbeidsuførhet skyldtes øresykdommer som var omfattet av reservasjonen og selskapet kunne avslå kravet. Selskapet ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede tegnet uføreforsikring i selskapet 19.8.17.

Forsikrede ble sykmeldt 50 % 23.11.18. Han var sykmeldt frem til 26.1.20 og jobbet stort sett 50 % i denne perioden, men prøvde å øke noe, men endte opp med å jobbe 50 % igjen.

Det ble avholdt dialogmøte med forsikrede, arbeidsgiver og Nav-veileder 18.3.19 hvor det fremgikk at 50 % var det han maksimalt klarte i arbeidssammenheng. Det fremgikk også av referatet at forsikrede hadde en utmattelse som han i samarbeid med sin lege prøvde å finne ut av. Det vises videre i referatet til at forsikrede skulle til søvnregistrering, da han slet med nattesøvn og å være fokusert i jobben sin.

Forsikrede søkte om arbeidsavklaringspenger, og det fremgikk av legeerklæring 4.11.19 tinnitus var oppført som bidiagnose. Videre fremgikk det følgende i pkt. 2.5:

Pas klarte å arbeide 50 % i store deler av perioden frem til da. Klarte da ikke arbeide mer pga fikk da redusert konsentrasjon og tok mye krefter. Klarte da ikke fungere hjemme. Pas synes at det vanskeligste er og delta på møter der det er flere som prater samtdig og at dette har en sammenheng med hans tinnitus.

Pas forteller at han føler at han føler at hans tinnitus er sterkere enn tidligere og lurte på om det er dette som er årsak til at han blitt dårligere.

I legeerklæringen fremgikk det også at øresykdommer og nedsatt hørsel er en av årsakene til hans arbeidsuførhet.

Forsikrede var i samtale med Nav 19.11.19, og det fremgikk av samtalereferat at:

Du og legen mener å ha prøvd det som prøves kan av medisiner og behandling/utredning for tinnitus. Problemet på arbeidsplassen har vært at det har vært vanskelig å delta i møter og telefonmøter der det er flere mennesker. Det går bedre med 1-1 samtaler. Det er dette som er den største utfordringen.

Problemet med øresus ble også angitt i arbeidsevnevurdering datert 26.11.19:

Du har fortalt i samtaler at du sliter med øresus og utmattelse og har gjort det over tid. (...) Du forteller at du slet med øresus i å jobbe, det var veldig vanskelig for deg å gjennomføre møter, det er mye møtevirkosomhet i denne jobben.

Nav innvilget søknad om 50 % arbeidsavklaringspenger 6.1.20.

Forsikrede inngikk en fratreddelsesavtale med arbeidsgiver 20.1.20 som innebar en avslutning av arbeidsforholdet fra 1.5.20.

Forsikrede deltok i avklaring gjennom M. i perioden 14.12.20 til 7.3.21. Det fremgikk av sluttrapport 16.3.21 at han ble sykemeldt i november 2018, og stort sett jobbet 50 %. Videre fremgikk det at forsikrede var plaget med tinnitus som han måtte ta hensyn til ved fremtidig valg av yrke.

Under punktet for Helse fremgikk det at forsikrede hadde vært på utredning og tatt mange tester og søvnanalyser uten at det ble funnet noe. Videre fremgikk det i rapporten at:

Hørsselsspesialisten mente at deltaker brukte mye energi på å oppfatte andre, og forstå hva de sier, noe som fører til energilekkasje hos personer med tinnitus.

Under punktet for "Arbeidsutprøving i perioden" fremgikk det følgende:

Deltaker klarer ikke mange mennesker samtidig, blir fort mye støy, er plaget av tinitus. (...) Kan ikke ha en jobb hvor telefonsamtaler er inkludert, har tinitus.

Forsikrede sendte søknad om utbetaling under dekningen til selskapet 19.1.21.

Selskapet innhentet dokumentasjon fra Nav. Dokumentene ble mottatt 10.2.21.

Selskapet ba rådgivende lege vurdere saken. Rådgivende lege uttalte i sin vurdering 5.5.21:

Det framgår av legeerklæring at han sliter med tinnitus og utmattelse. Han sliter med å delta i møter pga tinnitus. Det er ikke funnet annen årsak til hans utmattelse så jeg setter dette i trolig sammenheng med tinnitus. Vi har reservert oss mot tinnitus i avtalen. Her vurderes hans uførhet til å falle inn under reservasjonen i over 50 %.

Selskapet avslo kravet 12.5.21.

Forsikrede klaget på avslaget 14.5.21:

Ref. årsak til avslag på innvilgelse av uføreforsikring. Jeg har gått til utredning og gjort flere tester for å finne årsaken til min utmattelse uten at det er gjort konkrete funn til hva som er årsaken. Jeg fikk første gang påvist tinitus i 14-års alderen og har siden den gang levd helt normalt og jobbet 100 % i hele min yrkeskarriere med denne øresusen. Dette har aldri vært til hinder verken i jobb eller privat. Legen valgte likevel i forbindelse med denne utmattelses utredningen å føre opp tinnitus som en sekundær diagnose. Verken fastlegen eller øre-nese-hals spesialister som jeg har vært til utredning hos kan påvise at dette er årsaken til utmattelsen. Derfor finner jeg merkelig at dere kan avslå min uføreforsikring med henvisning til at det er en reservasjon mot øresykdommer og/eller nedsatt hørsel. Ber derfor om at dere foretar en ny vurdering av denne saken.

Selskapet opprettholdt avslaget i brev 17.6.21.

Forsikrede startet å jobbe hos (..) 1.8.21, med lønnstilskudd fra Nav. En stillingsprosent på 50 ble opplyst å være maks av hva forsikrede kan klare i arbeid per dags dato. Han har opplyst at han er i kontinuerlig dialog med Nav når det gjelder mulig søknad om uføretrygd.

Forsikrede fremla legeerklæring av 2.11.21:

(...) har i perioden 23.11.18 – 26.01.20 vært sykemeldt og ikke klart å være i fullt arbeide. Sykemeldingsgraden har variert mellom 25-50% og har vært på grunnlag av Utmattelse (A04) som har vært hoveddiagnose. Han har kjent Tinnitus (H03) siden 12-13 års alderen, men dette har ikke vært årsaken til at han har vært sykemeldt. Årsak til hans utmattelse er fortsatt ukjent.

Forsikrede har i det vesentlige anført at han har krav på utbetaling under uføredekningen. Det er hans utmattelsesplager som er årsaken til uførheten, ikke tinnitus. Forsikrede har vært i 100 % jobb frem til sykmelding i november 2018 og det har vært uproblematisk for ham å være i full stilling, til tross for hans tinnitus. Det er fremlagt legeerklæring datert 2.11.21 som dokumenterer at det er hans utmattelsessymptomer som er den direkte årsaken til hans nedsatte arbeidsevne. Det er heller ikke på noe tidspunkt fremlagt medisinsk dokumentasjon som viser en progresjon av hans hørsels-/tinnitus-plager.

Selskapet har i det vesentlige anført at forsikrede ikke har krav på utbetaling av uførekapital. Han oppfyller ikke kravet om å være mer enn 50 % arbeidsufør av sykdom som faller utenfor begrensningen av forsikringsavtalen. Det anføres at deler av forsikredes arbeidsuførhet kan tilskrives øresykdommer og/eller nedsatt hørsel, uten at det er mulig å angi akkurat hvor mye. Etter vilkårene er det imidlertid ikke nødvendig å anslå dette, all den tid hele arbeidsuførheten må skyldes andre forhold enn det som er omfattet av reservasjonen. Varighetskravet er uansett ikke oppfylt. Forsikrede mottar 50 % arbeidsavklaringspenger og jobber 50 %. En forutsetning for å motta arbeidsavklaringspenger er at medlemmet kan "skaffe seg eller beholde arbeid", jf. folketrygdloven § 11-6. Ved mottak av arbeidsavklaringspenger er arbeidsuførheten derfor ikke ansett varig nedsatt med minst halvparten.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder krav om utbetaling under uføredekning. Spørsmålet er om selskapet kan gjøre gjeldende reservasjonen for øresykdommer og/eller nedsatt hørsel.

Det følger av fal. § 13-5 første ledd bokstav a at selskapet kan ta forbehold mot sykdom eller lyte som forelå da ansvaret startet å løpe, dersom forbeholdet er begrunnet i de helseopplysningene forsikrede ga ved tegning. Selskapet har bevisbyrden for at årsaken til plager/uførhet omfattes av reservasjonen.

I aktuelle sak har selskapet tatt reservasjon for øresykdommer og/eller nedsatt hørsel. Reservasjonen er inntatt i forsikringsbeviset, og det følger av vilkårenes pkt. 8.3 at retten til uføreerstatning ikke inntreffer når arbeidsuførheten skyldes sykdom eller annen årsak som selskapet har tatt reservasjon mot i forsikringsbeviset.

Spørsmålet er hvordan avtalen mellom partene skal fortolkes. Det avgjørende vil regelmessig være hva partene med rimelighet kan legge til grunn at den annen har ment å forplikte seg til. Utgangspunktet ved tolkingen er den naturlige språklige forståelsen av ordlyden.

Det fremgår av forsikringsvilkårene vedrørende Dekning II – Uførekapital pkt. 2 om Rett til uførekapital at:

Ved gruppelivsforsikring med tilknyttet rett til uførekapital, inntreffer retten til uførekapitalerstatning når den forsikrede i forsikringstiden er blitt minst 50% arbeidsufør og denne arbeidsuførhet har vart i 2 år sammenhengende. Det er en forutsetning at arbeidsuførheten godkjennes å være minst 50% og varig, og at den sammenhengende arbeidsuførheten (minst 50%) er inntruffet før utgangen av det kalenderår forsikrede fyller 60 år.

Når forsikrede er 50 % arbeidsufør, innebærer dette at selskapet kan avslå kravet dersom en del av denne uførheten skyldes årsaker som omfattes av reservasjonen. Det vil i et slikt tilfelle ikke være nødvendig å ta konkret stilling til hvor stor del av uførheten som skyldes årsaken som rammes av reservasjonen.

Nemnda legger til grunn at forsikredes plager som omtales som tinnitus, øresykdommer og/eller nedsatt hørsel i journaler mm omfattes av reservasjonen. Dette støttes av uttalelsen fra selskapets rådgivende lege 5.5.21.

Spørsmålet blir da om deler av forsikredes uførhet skyldes forhold omfattet av reservasjonen, jf. forsikringsvilkårene pkt. 8.3.

I bevisvurderingen tillegger nemnda tidsnære opplysninger størst vekt, spesielt hvis det er beskrivelser foretatt av fagfolk for å klarlegge en tilstand, for eksempel nedtegnelser i legejournaler om funn og pasientens symptomer. Bevis som er tilkommet senere, særlig etter at det oppsto uenighet med selskapet, tillegges på den annen side mindre vekt. Dette er i tråd med Høyesteretts retningslinjer i HR-2018-2344 avsnitt 39 og 40, og Rt-1998-1565, og er dessuten et utslag av nemndas rent skriftlige saksbehandling.

I legeerklæring 4.11.19 er tinnitus oppført som bidiagnose. Det fremgår av erklæringen lagt ved søknad om arbeidsavklaringspenger at forsikrede synes det er vanskelig å delta på møter der flere prater samtidig, og at dette har sammenheng med hans tinnitus. Forsikrede har videre fortalt til legen at han føler at hans tinnitus er sterkere enn tidligere, og lurere på om det er dette som er årsak til at han har blitt dårligere. Dette følger også av samtalereferat og arbeidsevnevurdering fra Nav, og sluttrapport fra M. 16.3.21.

Etter en konkret vurdering er nemnda av den oppfatning at den fremlagte dokumentasjonen viser at forsikredes uførhet skyldes det samlede trykket fra en rekke plager, herunder hans tinnitus.

Det er fremlagt legeerklæring fra forsikredes fastlege av 2.11.21, der det uttales at forsikredes utmattelsessymptomer er årsaken til hans sykemeldingsperioder, ikke tinnitus. Fastlegens uttalelse er avgitt etter at det var oppstått tvist med selskapet, og tillegges derfor mindre vekt i nemndas vurdering. Nemnda har videre merket seg at selskapets rådgivende lege fant det klart at forsikredes tinnitus var en del av årsaken til arbeidsuførheten.

Nemnda finner det etter dette sannsynliggjort at en del av forsikredes 50 % arbeidsuførhet skyldes øresykdommer som omfattes av reservasjonen. Dette innebærer at forsikrede ikke oppfyller kravet om at minst 50 % av uførheten må skyldes andre enn disse årsakene, og selskapet kan da avslå kravet.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Mallings (leder), Jane Ytreøy Grøndalen (selskapsrepresentant), Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant).